

KARIMOV FERUZ RAIMOVICH

TA'LIMNI BOSHQARISH TIZIMLARI (LMS)

O'QUV QO'LLANMA

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

KARIMOV FERUZ RAIMOVICH

TA'LIMNI BOSHQARISH TIZIMLARI (LMS)

O'QUV QO'LLANMA

Oliy o'quv yurtlarining 60610100 - Kompyuter ilmlari va
dasturlash texnologiyalari ta'lim yo'nalishi uchun

“Durdona” nashriyoti
Buxoro – 2023

UO'K 004.89(075.8)
32.973-018ya73
K 25

Karimov, F.R. Ta'limni boshqarish tizimlari (LMS) [Matn] : o'quv qo'llanma / F.R. Karimov.-Buxoro: Sadriiddin Salim Buxoriy, 2023. - 136 b.

KBK 32.973-018ya73

Ushbu o'quv qo'llanma 60610100 - Kompyuter ilmlari va dasturlash texnologiyalari ta'lim yo'nalishiga mo'ljallangan bo'lib, unda Ta'limni boshqarish tizimlari fanining predmeti, maqsad va vazifalari, tamoyillari, raqamli texnologiyalar tasnifi, LMS turlari, Moodle masofaviy ta'lim platformasi, Google xizmat turlari, ularning ishlash prinsipi, tarmoq texnologiyalari, internet texnologiyalari, bulutli texnologiyalar, ularning ta'lim sohasida qo'llanilishi kabi mavzular to'liq yoritilgan.

(Ushbu o'quv qo'llanma 60610100 – Kompyuter ilmlari va dasturlash texnologiyalari yo'nalishining namunaviy fan dasturi asosida tayyorlandi)

Taqrizchilar:

O.K.Saliyeva - BuxMTI "Texnologik jarayonlarni boshqarishning Axborot-kommunikatsiya tizimlari" kafedrası dotsenti t.f.n
G.S.Turdiyeva - BuxDU Amaliy matematika va dasturlash texnologiyalari kafedrası dotsenti.

O'quv qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2023-yil 22-dekabr dagi 537-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga ruxsat berilgan. Ro'yxatga olish raqami 537389.

ISBN 978-9910-04-320-8

MUNDARIJA

Kirish	4
1 - bob. LMS tushunchasi. Ta'limni boshqarish tizimlari.	6
1.1. LMS kelib chiqishi, yaratilish tarixi. LMS, CMS va LCMS.	6
1.2. An'anaviy va noan'anaviy ta'lim. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari va ularning tadbiqi.....	12
1.3. Ta'lim jarayonini avtomatlashtirish. Ta'limni boshqarish tizimlaridan foydalanishdagi talablar. LMS tashkil etilish shakllari....	17
2 -bob. Akademik va korporativ LMS: xususiyatlar, afzalliklar hamda kamchiliklar.	24
2.1. Akademik LMS. Foydalanuvchilarni boshqarish.....	24
2.2. Kursni boshqarish. Administratsiya. Hisobot.....	28
2.3. Foydalanuvchi-kurs aloqalari. Korporativ LMS.	31
3-bob. Moodle LMS.	40
3.1. Moodle tizimining nazariy asoslari.....	40
3.2. Moodle tizimining shaxsiy kompyuterga o'rnatilish bosqichlari.....	45
4-bob. Moodle tizimining imkoniyatlari.	55
4.1. Moodle tizimining interfaol imkoniyatlaridan foydalanib elektron o'quv materiallari (ma'ruza, chat, forum, ma'lumotlar bazasi, topshiriq, anketa-so'rovnomma) ni yaratish.....	55
5-bob. TalentLMS platformasi.	76
5.1. Asosiy xususiyatlar. Imkoniyatlar. Afzalliklar. Ommaviylik.....	76
5.2. Bulutli texnologiyaga asoslangan LMS.....	84
6-bob. TalentLMS xususiyatlari.	94
6.1. Kurslar va ta'lim ssenariylari tasnifi. O'rnatish va tizim sozlamalari.....	94
7-bob. Google classroom LMS.	107
7.1. Google Classroom bepul LMS sifatida afzalliklari.....	107
7.2. Resurslar. Topshiriqlar.....	111
8-bob. Google classroom LMS.	120
8.1. Qayta aloqa. Ta'lim oluvchilar, o'qituvchilar, administratorlar, ota-onalar uchun imkoniyatlar.....	120
9-bob. LMS O'zbekistonda: bugun va istiqbol	126
9.1. LMS tizimlarining O'zbekistonda qo'llanilishi hamda ahamiyati.....	126
9.2. Kundalik.com platformasi. Platforma imkoniyatlari, afzalliklari.....	129
Foydalanilgan adabiyotlar	134

KIRISH

Kun sayin hayotimizning har bir sohasiga axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) joriy etilib, kasbiy faoliyatimiz samaradorligini oshirmoqda. Bugungi kundalik hayotimizni nafaqat televizor, radio, balki mobil telefonlari, kompyuter, planshet kabi zamonaviy qurilmalarsiz o'tkaza olmay qoldik, ulardan foydalanib, turmushimiz mazmunini boyitamiz, ish va ta'lim olishdagi vazifalarimizni yengillash tiramiz. Hozirgi davrda barcha boshqa sohalar qatorida ta'lim tizimida ham turli fanlarni o'qitishda AKT imkoniyatlarini joriy etish dolzarb masala hisoblanadi. Keyingi davrlarda ko'plab psixologik va ilg'or pedagogik sohalarda chop etilayotgan maqolalarda, AKT talabalarlarning bilimi, ijodiy tafakkurini rivojlantirishi haqidagi fikrlar ta'kidlanayotganining guvohi bo'lmoqdamiz.

Bundan tashqari, tegishli siyosat, texnologiyalar va imkoniyatlarga ega bo'lgan holda, AKT ta'limni boshqarish, yetakchilik va ma'muriyatni yaxshilashga yordam beradi.

"Ta'limni boshqarish tizimlari (LMS)" fani talabalarga ta'lim jarayonini internet texnologiyalari yordamida boshqarish, tashkilot boshqaruvida hisoblash resurslarini yanada samarali ishlatish mumkinligi, AT infratuzilmani boshqarishni takomillashtirish (shu jumladan geografik jihatdan), ish boshqaruvida doimiy soddalashtirish va qulaylashtirish, tizim konsepsiyasini zaxira tarzda saqlash va virtual mashinani migratsiyalash, AT infratuzilma chiqimini kamaytirish, hisoblash resurslarini, elektr quvvatlarini tejash haqida axborot berish, elektron ko'rinishdagi ma'lumotlarni saqlash va kerak bo'lganda ulardan har qanday sharoitda foydalanish evaziga ta'lim berishning sifat darajasini oshirish mumkinligi kabi masalalarni qamrab olgan. "Ta'limni boshqarish tizimlari (LMS)" fanidan tayorlangan o'quv qo'llanma ma'ruza mashg'ulotlarni o'tkazish, dars samaradorligini oshirish, ixtisoslik bo'yicha bilimlarni egallash, muhandis-pedagoglarni LMS platformalarida hisoblash dasturiy vositalari bilan tanishtirish, ularni o'quv-tarbiya jarayoniga tadbiiq etish yo'llarini ko'rsatib berish, telekommunikatsiya, informatika va axborot texnologiyalari yo'nalishi fanlarini o'qitishda internet texnologiyalar asosida o'qitish metodikasini egallash, telekommunikatsiya,

informatika va axborot texnologiyalari yo'nalishi fanlarida LMSni qo'llash bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalar oshirishga xizmat qiladi.

O'quv qo'llanmada keltirilgan mavzular ta'lim va tarbiya usullarining joriy qilinishi va bo'lajak kadrlarning internet va ta'limni boshqarish texnologiyalaridan samarali foydalanish ko'nikmasini berish va malakalarni tarkib toptirish, talabalarga oliy va o'rta maxsus ta'lim muassasalarida telekommunikatsiya, informatika va axborot texnologiyalari yo'nalishi fanlarini zamonaviy o'quv texnik vositalar yordamida o'qitishga o'rgatish, masofaviy ta'limning o'ziga xos xususiyatlarini bilan tanishtirishiradi. Talabalarni malakasi va mahoratini oshishiga hissa qo'shadi hamda amaliy foydalanishda samara beradi.

KARIMOV FERUZ RAIMOVICH

TA'LIMNI BOSHQARISH TIZIMLARI (LMS)

O'quv qo'llanma

Muharrir: A. Qalandarov
Texnik muharrir: G. Samiyeva
Musahhih: Sh. Qahhorov
Sahifalovchi: M. Bafoyeva

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-
maketdan bosishga ruxsat etildi: 06.03.2024. Bichimi 60x84.
Kegji 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma
usulida bosildi. Ofset bosma qog'oz. Bosma tobog'i 8,5. Adadi
100. Buyurtma №93.

“Sadriiddin Salim Buxoriy” MCHJ

“Durdona” nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

“Sadriiddin Salim Buxoriy” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45